

Γιώργος Παππάς
Παρ, 07/19/2019 - 07:38

Μια μαζική αυτοψυχαναλυτική συνεδρία

«Το Brexit δεν είναι απλώς η κραυγή των μη προνομιούχων, αλλά το αγκομάχημα μιας χώρας που βρίσκει κάθε μέρα όλο και πιο δύσκολο το να λειτουργήσει με τον τρόπο που υπήρξε τους τελευταίους τρεις αιώνες», σημειώνει καιρία στον επιλογό του ο Θύμιος Τζάλλας, έχοντας πρώτα αναλύσει διεξοδικότατα και ουσιαστικότατα, και βάζοντας τάξη σε, μια τραγελαφική ιστορία ευρωπαϊκής παράνοιας των καιρών μας, αυτή του Brexit.

Δεν είναι νέα η ιστορία του Brexit, είναι απότοκη μιας μακράς πορείας στη σχιζοφρενή σχέση Ευρώπης και Βρετανίας, όμως δεν μπορείς να μη σκέφτεσαι, όσο απλουστευτικό κι αν μοιάζει: Πώς θα αισθανόταν άραγε ο Churchill αν μπορούσε να δει το μέλλον; Ο ηγέτης των Βρετανών, των τότε ύστατων υπερασπιστών των ελευθεριών που ουσιαστικά διαμορφώνουν το ευρωπαϊκό ιδεώδες απέναντι στον in extremis γερμανικό επεκτατισμό, θα έβλεπε τη χώρα του να έχει γίνει σήμερα ο πανευρωπαϊκός περίγελως με τις αλλεπάλληλες παλινωδίες της όσον αφορά το κοινό ευρωπαϊκό της μέλλον, σε μια Ευρώπη που αποδέχτηκε έναν εξανθρωπισμένο γερμανικό επεκτατισμό και έμαθε να (δυσ)λειτουργεί με αυτόν. Είναι σύνθετη η ιστορία του Brexit, τόσο ως ένα άλλο επεισόδιο ευρωσκεπτικισμού, συνυφασμένο με το ελληνικό δημοψήφισμα, όσο και ως αμιγώς βρετανική διαδικασία (και ο Τζάλλας φροντίζει να αποσαφηνίσει ό,τι απορία μπορεί να έχει κανείς για τη βρετανική ορολογία, από το τι είναι Ηνωμένο Βασίλειο και τι Μεγάλη Βρετανία μέχρι το ποιος νομοθετεί τι και το ποιος περιορίζει ποιον στην πολιτική αυθαιρεσία). Είναι όμως σύνθετο και ως ιστορία που τη δομούν προσδοκίες και πλάνες ανθρώπων, και «οι προθέσεις των ανθρώπων είναι περίπλοκες, συνδεδεμένες με δεκάδες παραμέτρους (την οικονομική ασφάλεια, τη συνέχεια, την αίσθηση του ανήκειν, την αναγνώριση θεσμών ως πετυχημένων) και ξεπερνούν τη μονομερή συναισθηματική ανάγνωση της ανεξαρτησίας». Στο χάος αυτό του Brexit ως επιθυμία, διαδικασία, ελπίδα ή φόβο, βάζει τάξη ο Τζάλλας, πολιτικός επιστήμονας που έχει το «προνόμιο» να παρακολουθεί εκ του συνεγγυς τον παραλογισμό.

Εν αρχή ην το παρελθόν, ο παλαιότατος βρετανικός ευρωσκεπτικισμός που απλά αλλάζει μορφή όπως αλλάζει μορφή και η χώρα: από την περιφρόνηση προς το ευρωπαϊκό εγχείρημα του 1955 (οι Βρετανοί έστειλαν έναν απλό υπάλληλο σε διάσκεψη των Υπουργών Εμπορίου...), στη διπλή απόρριψη της

βρετανικής αίτησης ένταξης (ελέω Ντε Γκολ αμφότερες) το 1963 και το 1967, στην ένταξη το 1973, στο πρώτο δημοψήφισμα περί παραμονής του 1975 (όταν η σύζυγος του πρωθυπουργού Γουίλσον ψήφισε Brexit και όταν το debate περί παραμονής ή εξόδου έγινε μεταξύ δύο υπουργών της ίδιας κυβέρνησης, του Τόνι Μπεν ως brexiteer και του Ρόι Τζένκινς απέναντι), μέχρι τις εξαιρέσεις που εξασφάλισε ο Τζον Μέιτζορ από τη συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992 και την πρώιμη αντι-ευρωπαϊκή καριέρα του Τόνι Μπλερ (όταν έγραφε άρθρα για να επικαλεστεί τη χάρη του Αγίου Γεωργίου να σκοτώσει την Ευρώπη όπως σκότωσε τον δράκο... τι έχουν ζήσει και οι Βρετανοί: δεν έχουμε το μονοπώλιο σε εξωφρενικούς αδίστακτους αριθμίστες τελικά). Στον παραδοσιακό αυτό ευρωσκεπτικισμό ήρθε να προστεθεί ολίγη θλίψη για τα περασμένα αυτοκρατορικά μεγαλεία, και στη συνέχεια φλέγοντα ζητήματα του σήμερα, ειδικότερα οι απόλυτοι αριθμοί της αυξημένης καθαρής μετανάστευσης (2,2 εκατομμύρια μέσα σε 13 χρόνια), αριθμοί που δεν μπορούν να κρυφτούν κάτω από το χαλί, ούτε και οι όποιες αρνητικές επιπτώσεις τους. Επιπτώσεις που κυβερνητικά σχήματα αμήχανα κοσμοπολίτικα προσπάθησαν να κρύψουν, επιφέροντας αντίθετα αποτελέσματα, δίνοντας έδαφος σε μορφωμένους σκεπτόμενους ευρωσκεπτικιστές (βλέπε Douglas Murray του Strange Death of Europe) να αναπτύξουν ακαταμάχητη ενίοτε επιχειρηματολογία. Κι έτσι φτάσαμε στο Brexit, ως μια μαζική αυτοψυχαναλυτική συνεδρία, τόσο όμοια με το δικό μας δημοψήφισμα.

Αλλά το χάος άρχισε μετά, για μεγάλο χρονικό διάστημα στα χέρια (όχι απαραίτητα και στην ευθύνη) της Τερέζα Μέι, μιας remainer που ήθελε να φέρει εις πέρας το Brexit, και του Τζέρεμι Κόρμπιν, ενός παραδοσιακού ευρωσκεπτικιστή που προσπαθεί να το αποτρέψει στη σκληρή του εκδοχή. Και άρχισαν παρατεταμένες παλινωδίες που ανέδειξαν μια χώρα που δεν ξέρει τι θέλει και δεν ξέρει πώς να το πετύχει. Κι απέναντι, μια Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά υπομονετική, να πηγαίνει τη διαπραγμάτευση όπου θέλει: οι Βρετανοί καλούνται αυτή τη στιγμή να υπογράψουν κάποια συμφωνία απόσυρσης από την Ευρώπη ΧΩΡΙΣ να γνωρίζουν το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθεί η μετέπειτα σχέση τους με την Ευρώπη: η διαπραγμάτευση αυτή θα αρχίσει μετά. Και ύστερα ήρθε το πρόβλημα της Βόρειας Ιρλανδίας για να ολοκληρώσει τη σχιζοφρένεια της όλης ιστορίας, διότι η Βόρειος Ιρλανδία είναι Βρετανία αλλά λειτουργεί με ελεύθερη διακίνηση με τη λοιπή Ιρλανδία, οπότε αν παραμείνει αυτή παρά

το Brexit τότε θα έχεις επίσημα εγκαταστήσει μια κανονική και πλήρως λειτουργική αντι-Brexit κερκόπορτα. Το ότι οι συζητήσεις συνεχίζονται με δεδομένο για αμφότερες τις πλευρές αυτό το παράθυρο ξεπερνά κάθε λογικό εξωτερικό παρατηρητή και προσθέτει στη σχιζοφρένεια της υπόθεσης.

Ο Τζάλλας εισάγει στη συνέχεια τον παράγοντα Ελλάδα με δύο τρόπους.

Πρώτα εστιάζει στην εκπληκτική ομοιότητα μεταξύ των οπαδών και της επιχειρηματολογίας του Brexit και των αντίστοιχων του Όχι στο ελληνικό δημοψήφισμα: τα ευρωπαϊκά ντόμινο που δήθεν θα προκαλούνταν, οι δημιουργικές ασάφειες, ο λαϊκίστικος πολεμοχαρής ψευτοεπαναστατικός ευρωσκεπτικισμός, «ένα υποτιθέμενο αυθόρμητο κίνημα από τα κάτω» που «θέλει να ταρακουνήσει το κατεστημένο, το οποίο αντιδρά απαξιώνοντας τη γνήσια λαϊκή επιθυμία» που εκφράζεται με δημοψηφίσματα. Αλλά και ο διχασμός που προκλήθηκε και στις δύο χώρες, διχασμός βαθύς και δυνητικά αμετάκλητος, όπου η απόφαση του φίλου και συγγενή επηρεάζει το μέλλον σου (αν και ο Τζάλλας αποδίδει αυτή τη διχαστική προσέγγιση περισσότερο στους Ευρωπαίους — κάτι που ακούγεται παράξενο σε όσους από εμάς έχουν σταθεί συστηματικά και εξαρχής απέναντι στον λόγο του ΣΥΡΙΖΑ και έχουμε κατακριθεί, για να το πω ευγενικά, για τον λόγο αυτό). Αλλά και ο τρόπος που αυτός ο διχασμός αλληλοδιαχέεται μεταξύ πολιτικών και κοινωνίας: «Η Βουλή δεν λειτουργεί σε κενό. Ο διχασμός αναπαράγεται και επιστρέφει στην κοινωνία από την πολιτική της τάξη», σημειώνει ο Τζάλλας.

Το επόμενο «ελληνικό» ζήτημα που θίγει ο Τζάλλας είναι το τι σημαίνει, με αριθμούς, για την Ελλάδα το Brexit. Πραγματοποιεί μια εξαιρετική ανάλυση του τρόπου που λειτουργεί η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπογραμμίζοντας τη σοβαροφάνεια του επιχειρήματος των brexiteers πως «δίνουν εκατομμύρια για να φτιάχνουν δρόμους οι Έλληνες»: η Ελλάδα εισπράττει 7 δις ετησίως και συνεισφέρει 2, οι Βρετανοί εισπράττουν το ίδιο αλλά δίνουν επταπλάσιο!), άρα κάθε Έλληνας εισπράττει ετησίως 110 ευρώ από την ΕΕ, ενώ κάθε Βρετανός δίνει 470. Πεδίον δόξης λαμπρό για απλοϊκή δημιουργική λογιστική. Υπάρχει όμως και το κόστος του Brexit: 4,6 δις του ήπιου, 17 δις του άτακτου. Και υπάρχουν και οι τρεις εναλλακτικές οδοί για να καλυφθεί αυτό το κόστος, άμεσα

επηρεάζουσες και την ελληνική οικονομία: είτε θα κληθούμε να συνεισφέρουμε (όλες οι χώρες) περισσότερα, είτε να λάβουμε λιγότερα, είτε λίγο και από τα δύο, πάντα όμως με επιβάρυνση. Που ο Τζάλλας αναλύει και πάλι διαφωτιστικότερα (αλλά δεν νομίζω να ιδρώνει το αυτί κανενός...).

Ως Έλληνας της Βρετανίας, ο Τζάλλας δεν παραλείπει φυσικά να αναφερθεί εν μέρει και στους Έλληνες anywhere (άνθρωποι που επέλεγον στη διάρκεια της καριέρας τους να μετεγκατασταθούν σε διάφορες χώρες με βάση τις δεξιότητές τους) της Βρετανίας και στο πώς ενδέχεται να επηρεαστεί η ζωή τους, θέμα όμως που δεν μπορεί να αναπτυχθεί όταν δεν ξέρεις ούτε καν αν τελικά θα υπάρξει Brexit, πότε, τι θα ακολουθήσει, και ποιος εντέλει θα το χειριστεί.

Εδώ που τα λέμε, διαβάζοντας το βιβλίο του και κατανοώντας ως πολίτης και ως αναγνώστης περισσότερο από κάθε άλλη φορά το συγκεκριμένο χάος, δεν θα ήταν άσχημη ιδέα να φώναζαν τον Τζάλλα να χειριστεί το Brexit — μπορεί να πρυτάνευε η λογική!

Tags: Γιώργος Παππάς / Θύμιος Τζάλλας / Εκδόσεις Επίκεντρο

Ο Γιώργος Παππάς ζει και εργάζεται στα Ιωάννινα ως παθολόγος, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις λοιμώξεις.